

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 198:

Forslag til teaterlov.

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 2/2 89).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 199:

Forslag til lov om Den kulturelle Fond og om visse bevillinger på ophavsretsområdet.

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 2/2 89).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

Dette forslag har positive sider, og jeg vil starte med at nævne dem. Det er styrket uddannelse, det er moderne dans, det er drama-workshop, det er amatørteatrene, der får nogle flere penge, og alt det er godt. Amatørteatret er vigtigt i hele fornyelsen af teater og samfund. Det syder og bobler ude i amatørteatrene, og det skal fortsætte. Vi får også fornyet institutionen: Det Rejsende Landsteater. Det bliver styrket. Forventningerne til det turnéteater er kvalitet, alsidighed, eksperimenter og initiativer. Det er godt nok, Socialdemokratiet har ønsket det længe, og det er dejligt, at tidligere nejsigere nu er med, men glæden er alligevel blandet. Som forslaget ligger, overlades det sprudlende, mangfoldigheden, alene til turnéteatret.

Det positive fylder for lidt, det negative desværre for meget i lovforslaget. Det positive sker på bekostning af frodige og bæredygtige aktiviteter. 20 egnsteatre landet over – fra København til Hjørring – svigtes totalt af ministeren, idet statsrefusionen fjernes. Det betyder store merudgifter til kommuner og amter, der er trængt i forvejen, først og fremmest større udgifter til dem, der godt kan være deres tilskud bekendt: de amter, hvor egnsteatrene lever, hvor den nye dramatik opføres, hvor den nye scenografi ses, og hvor egnsteatrene er med til at give et øget og godt teatertilbud.

Der kan søges delvis dækning i Teaterrådet, men midlerne er ikke tilstrækkelige, og det vil

være en centralisering af egnsteatrene. Decentraliseringsideerne blegner unægtelig ved denne ordning.

Egnsteatrene spiller ganske mange forestillinger, en tredjedel af alle forestillinger – og det er noget andet end landsdelsscener. De kan ikke undværes; publikum kan ikke undvære dem.

Landsdelsscenernes nye tilskudsform bliver bloktilskud. Ministeren vil nemlig gerne regulere. Regeringens syn på bloktilskud kender vi. Det er ønsket om i al ubemærkethed at kunne skære og regulere i tilskud år for år. Det er vi modstandere af.

Ministeren vil også gerne give os det indtryk, at børneteatrene styrkes. Det gør de ikke. Egnsteatrenes usikre fremtid er en trussel også for børneteatrene. Der er hidtil spillet meget børneteater i egnsteatrene. 57 pct. af produktionen i 1985-86 var børneteater. Ministerens talgymnastik i hele forslaget – også på børneteaterområdet – er svær at regne på. Vi har prøvet, og vi finder frem til store nedskæringer. Men nedskæringerne er der i hvert fald, og vi efterlyser stærkt ministerens nøjagtige regnestykke.

Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene skal lukkes. Der skal en ny struktur til. Vi synes, at indholdet er vigtigt. Det kan altid diskuteres, om strukturen skal ændres, men nok så vigtigt er det at få kendskab til indholdet. Det kender vi desværre alt for lidt til lige nu. Ministeren blev ikke færdig med hjemmearbejdet, før lovforslaget blev fremsat, og det ser ud til, at det endnu ikke er færdigt. Men statsstøtten til de teatre, til den organisation, må naturligvis ligeslides med andre landsdelsscener, og Frederiksberg og Roskilde amter må med i samarbejdet, for 20 pct. af teatergængerne kommer fra de områder.

Fra København til Hjørring er det publikum, der bliver sorteper. Teaterdirektører, skuespillere, teknikere og ansatte bliver sorteper. Alle teatre tvinges med dette lovforslag til at jage de samme succeser for at skaffe tilskud og overlevelse. Eksperimenter er i fare. Der bliver næppe råd til at vove en fiasko med det tilskudssystem, der er i forslaget. Samarbejdet, fællesskabet er i hvert fald forladt.

Statens nedprioritering af teaterabonnementsordninger og publikumsorganisationer rammer også hårdt, og når publikum rammes, følger teatrene med. Mange vil sikkert nøjes

[Hanne Andersen]

med minimumstilskuddet på 33,3 pct., og det betyder i hvert fald dyrere billetter. I bedste fald går det samme antal mennesker i teatret, men ganske givet færre gange.

Teater må ikke blive for de få. Tilbudet skal fortsat gives til så mange som muligt. Det skal heller ikke gøres til finkultur, men skal gerne bredes ud, og selv med den lov, vi kender, er der lang vej igen.

Ministeren vasker hænder og løber fra sit ansvar med dette forslag. Selvfølgelig skal teater også være ansvarligt. Men det er nu ikke almindelig erhvervs politik. Der skal også være plads til det uforudsigelige, det sprudlende, og derfor duer modellen ikke.

I § 1 står der: »Lovens formål er at fremme teaterkunst og teaterkultur i Danmark.« Mere rigtigt kan det faktisk ikke siges. Måske skulle vi være stoppet op her. Selv om der altid skal luges i smukke bede, også i rosenbede – visne blade skal væk, tørre grene skal fjernes – så duer det ikke, hvis der ikke tilføres kompost og udvises omsorg. Det farverige bed inspirerer os alle og udfordrer os, og der er brug for det. Samfundsdebatten begynder tit derude og fortsætter herinde i dette rum.

Vi afviser forslaget, som det foreligger. Men vi synes også, der er en stor udfordring i at få lov til at være med til at finde acceptable løsninger. Vi er parate, og vi mener det. Vi mener det også, når det er de løsninger, der haster mere end andre. Og vi kommer, hvis vi bliver inviteret.

Det andet forslag, vi behandler, er en konsekvens af forslaget om teaterlov og Det Kongelige Teaters indpasning i teaterloven. Og der er ikke noget nyt i forhold til tidligere forslag. Fondets formål er stadig væk at fremme tonekunsten specielt inden for teatret, og bidragsyderne er de samme: statskassen, Danmarks Radio, KODA-afgifterne. Det er tidligere besluttet, hvordan disse afgifter skal afvikles. Vi syntes dengang, det skulle ske lidt hurtigere, men dette lovforslag holder sig til beslutningen fra sidst.

I § 2 står der, hvordan det skal administreres. Det kan vi også tilslutte os, ligesom vi kan tilslutte os, at ministeren træffer bestemmelse om anvendelsen. Vi savner måske lige rådgiverne, Statens Musikråd, men jeg tror, det er en forglemmelse; jeg tror, de er med som rådgivere på forslaget og rådgivere for ministeren.

Per Stig Møller (KF):

Der er en berømt dansk novelle, der hedder »Ak, Hvor Forandret!«. Den kommer man desværre ikke til at tænke på, selv om jeg gerne ville have tænkt på den, i forbindelse med den socialdemokratiske tale. For her var faktisk ikke rigtig noget forandret: Der må ikke røres ved egNSTeatrene. Der må ikke laves begrænsninger i tilskudssystemet. Der må ikke ske ændringer af børneteateret. Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene må ikke ændres. Der må ikke ændres ved teaterabonnementsordningerne. Det vil sige, alting skal blive, som det var – som det hedder hos Thorkild Gravlund.

Men på den anden side skal Socialdemokratiet alligevel rose ministeren for, at man giver mere til amatørteateret, og at man styrker Det Rejsende Landsteater. Men hvordan skal man dog få råd til det, hvis man i øvrigt skal bevare alting, som det var?

Derfor er Socialdemokratiets linje vel egentlig den samme, som vi altid oplever, og som vi oplevede også i 1984, hvor vi havde en teaterlovsdebat herinde: at der måtte ikke forandres noget som helst, og skulle der komme nyt til – det vil man jo gerne – skal det lægges oveni. Der har vi det sædvanlige problem, nemlig at Socialdemokraterne nok vil love, men ikke rigtig vil omprioritere. Det er vel også derfor, de ikke rigtig har nogen svar på tidens problemer.

Men der er også en sammenhæng mellem det, vi mente i 1984, og det, vi mener nu – heldigvis da. Dengang ville vi også have forandringer, og da vi sidst havde en stor teaterpolitisk debat her i Tinget – det var den 8. marts 1984 – lagde vi netop vægt på, at teatret skulle sikres kvalitet og fornyelse. Vi lagde endvidere vægt på, at man ikke kunne have et økonomisk system, hvor ét område automatisk bruger flere og flere penge med den virkning, at der bliver færre og færre penge til andre områder. Vi efterlyste dengang mod til at fremkomme med omprioriterings- og omfordelingsforslag. Det er det, tiden savner, sagde vi, idet vi ønskede en mere helhedsorienteret og bevidst teaterpolitik, der ikke er bange for at omfordele for at skabe plads til noget nyt. Og det nye så vi meget gerne komme inden for det eksperimenterende teater, børneteateret, det rejsende teater og amatørteateret. Jeg skal her henvise til Folketingstidende 1983–84, 2. saml., sp. 1593 ff.

[Per Stig Møller]

På denne baggrund kan det ikke undre nogen, at vi finder kulturministerens forslag godt. I dette lovforslag til en samlet teaterpolitik fastholdes kvaliteten, og den vil tilmed blive forøget, bl.a. ved hjælp af den styrkede uddannelse. Samtidig sikres fornyelsen, idet ministeren har udvist det efterlyste mod til at omprioritere og omfordele, som Socialdemokraterne ikke har. Endelig har han sørget for, at teaterområdet ikke i fremtiden vokser ustyret og uvillet på andre kulturområders bekostning. Det forholder sig jo nemlig således, at Kulturministeriets nettoramme i de sidste ti år er steget med 113 pct., mens de lovbundne teatertilskud samtidig er steget med 200 pct., hvilket jo ganske logisk betyder, at de er blevet betalt af andre kulturområder. Jeg tror derfor, at teatret som en del af dansk kulturliv vil være med til at acceptere, at man altså har et bestemt beløb og ikke kan tage det ekstra underskud, man måtte få, fra andre, fordi de så ville lide nød.

Endelig konstaterer vi, at just de områder, som vi ønskede opprioriteret dengang, også er blevet det. Den eksperimenterende forpligtelse er fastslået adskillige steder i forslaget. Børneteateret har fået en væsentlig styrkelse; jeg er spændt på at se de forskellige beregninger, men foreløbig ser det da ud til, at det har fået en væsentlig styrkelse. Det Rejsende Landsteater er blevet ikke alene klarere i konturerne, men også styrket og udvidet, idet vi har fået danseteatret med ind ved siden af operaen og skuespillet. Og endelig er der kommet en betydelig bevillingsforøgelse til amatørteatret.

En anden god nydannelse, som den daværende kulturminister også søgte at få indført, er, at teatrene nu kan drives mere selvstændigt, men derved også med en større risiko og et større ansvar. Skulle teatercheferne handle så elendig, som fru Hanne Andersen siger, skulle de heller aldrig have været teaterchefer.

Ligeledes er det nyt, at Det Kongelige Teater kommer ind under teaterloven, hvor det udfylder sin selvfølgeligelige plads som dansk teaters flagskib. Jeg bemærker, at ministeren vil analysere, om det er hensigtsmæssigt at drive alle kunstarterne i samme institution. Det har jeg personlig mine tvivl om, men det er naturligvis rimeligt at undersøge fordele og ulemper ved at holde dem sammen, før vi træffer nogen beslutning herom.

Som bekendt blev Det Kongelige Teater en statsvirksomhed i 1987, og det forekommer os at være en selvfølgelig justering af dette forhold at nedlægge Tilsynsrådet.

Når man omprioriterer, bliver noget nedprioriteret. Anderledes kan det ikke være, når vi ikke har alle de penge, der skal til for at bevare alt og føje nyt til. For at få midler til at styrke Det Rejsende Landsteater, dansen og børneteateret har ministeren foreslået, at der bruges færre penge på egnsteatret. Det kan man beklage, men man er nødt til at se på, hvor staten lægger sine teaterpenge, altså på kulturpolitikken i det, og her viser det sig, at landsdelsscenerne ikke alene får den store statsstøtte til landsdelsscenerne, men sandelig også får 38 pct. af Det Rejsende Landsteaters skuespilforestillinger til en lavere pris end alle de amter, der ikke har landsdelsscener, samt rummer 20 ud af landets 30 egnsteatre.

På den baggrund er det ikke urimeligt at sige, at landsdelsscenerne får både i pose og sæk af amterne, mens det øvrige land er blevet spist af med lejlighedsvis teateroplevelser.

Skal teaterbevillingerne komme hele det danske folk til gode – og det er jo hele det danske folk, der betaler til det – må der en bedre spredning til, og den ligger i dette forslag, hvor man ganske logisk har fastholdt, at amter uden landsdelsscener fortsat frit kan oprette egnsteatre med det hidtidige tilskud. Hvis denne ændring kan tilskynde nogle af de egnsteatre, der i dag fungerer i landsdelsscenerområderne, til at flytte ud, vil det være ganske i overensstemmelse med denne lovgivnings ånd. Vil de ikke det, har forslaget jo oven i købet sørget for, at de bedste af dem kan få støtte af det styrkede Teaterråd. De svigtes således ikke, som fru Hanne Andersen hævder, men der skal være kvalitet, og så gør det da heller ikke noget, om de skulle udfolde den fantasi, at de slår sig ned i områder, hvor der ikke er landsdelsscener; det er faktisk et af formålene med egnsteatrene.

Ude i landet kommer der nu også flere børneteaterforestillinger, og den nye bevilling til Det Rejsende Landsteater imødekommer teaterforeningernes stærkt fremsatte ønske om flere og billigere forestillinger, hvad vi længe har søgt at opfylde, hvilket sker her.

Som det vil være fremgået, anbefaler vi kulturministerens forslag til vedtagelse i denne samling, og vi vil her ønske ham til lykke med

[Per Stig Møller]

på så kort tid som minister at have formået at fremsætte et teaterforslag med så mange forbedringer og fornyelser.

Hvad angår ministerens forslag til lov om Den kulturelle Fond, er der tale om en følge af de øvrige lovtekniske ændringer og ikke om en ændring af fonden, så vi skal derfor anbefale forslaget til hurtig vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Det er let at påstå, at vi ikke vil ændre, og at vi bare med lukkede øjne vil bevare alting. Det sagde jeg nu ikke. For det første ser vi her et forslag, der ikke er forhandlet færdigt på et område, der dækker en fjerdedel af teaterudbudet i Danmark. Det er da ret væsentligt for dette forslag, og derfor vil vi gerne se, hvad der er at byde på.

Dernæst vil jeg gerne sige til den konservative ordfører, at der ikke er noget unaturligt i, at egnsteatrene opstår dér, hvor de nu er opstået. Der vokser nemlig ikke noget af ingenting. Derfor opstår teatrene i et netværk omkring landsdelsscenerne, og når vi ser på – og det kan vi finde i den gule betænkning – hvor den lokale støtte gives, både fra primærkommuner og amtskommuner, kan vi også se billedet: Primærkommuner og amtskommuner, der samlet giver op til 53 kr. i tilskud pr. borger, heraf 12 kr. i primærkommunerne – det er dér, det foregår. Dér, hvor man i primærkommunerne er nede på 1 kr. pr. borger, er der ikke ret meget at flytte ud efter.

Jeg synes også, at det ville være fint med en stor og bred dækning, men der skal være noget at flytte efter. Selvfølgelig er teaterchefer ansvarlige; det er også derfor, de får det svært. De får det svært med nogle bevillinger, som de skal søge mange steder, og som de ikke kan føle sig sikre på. Derfor frygter jeg, at alle vil jage de samme kassesucceser for at være sikre på at overleve og fortsat få tilskud.

Ingerlise Koefoed (SF):

Vi har jo ventet meget længe på dette forslag til teaterlov. Allerede i 1979 blev der nedsat et idéudvalg, som skulle komme med nogle tanker om teatrene i fremtiden, og da det var færdigt, blev der nedsat et rigtigt udvalg, hvor de forskellige teaterinteresser var repræsenteret, og dette udvalg skulle udarbejde forslag til en teaterlov.

Der skete et eller andet mærkeligt, da der kom en ny kulturminister i 1982, for da blev udvalget nemlig nedlagt, og først efter at der her i Folketinget havde vist sig et flertal for, at man alligevel skulle have et udvalg, blev der igen nedsat et udvalg – et udvalg, som arbejdede meget flittigt og længe, og som afgav en stor teaterbetænkning for ca. halvandet år siden, der dannede grundlag for en voldsom debat, og som endelig er resulteret i det forslag, vi nu behandler.

Vi har set frem til dette teaterlovsforslag med spænding, og det gælder ikke bare os herinde, for vi er jo alligevel på en måde bipersoner i dette drama om teatret, men også mange andre har set frem til det med spænding.

Man må nok sige, at forslaget kunne være blevet værre, end det blev, men det kunne til gengæld også være blevet bedre. Det er en lidt blandet fornøjelse at læse forslaget. Det skal selvfølgelig som alle andre forslag i denne tid holde sig inden for budgetrammerne, og det vil sige, at budgetterne altså også her, dér, hvor man ikke ændrer det hele, er fastfrosset.

Hvad det vil komme til at betyde for teaterlivet i fremtiden, kan man selvfølgelig ikke vide. Jeg tror, at der ude i teatrene er meget stor interesse for at opretholde et så godt teater som muligt. Men alle og enhver ved jo også, at kommunerne og amtskommunerne ikke har så forfærdelig meget at gøre godt med i disse år, og derfor er der grund til at være betænkelig ved den fastfrysning af tilskudsbudgetterne, der sker.

I øvrigt mener jeg, at forslaget helt sikkert indeholder et par plusser – noget, vi har talt meget om i alle de år, vi har diskuteret teater. Man gør definitionen af teatret bredere, idet det nu ikke bare er ordteatret, det talte teater, som er et teater, men både dansen og forhåbentlig også musikdramatikken kommer ind – det har jeg svært ved at se i forslaget – således at der bliver mange flere muligheder for teater af en anden art end den teaterform, vi traditionelt betragter som teater.

Det børneteater, som vi alle sammen har talt så meget om i disse år, bliver opprioriteret, og der bliver reserveret 25 pct. af bevillingerne ved Det Rejsende Landsteater til børne- og ungdomsteater. Det er også godt.

Der kommer en meget større opmærksomhed om den ny dans, og der gøres, som fru Hanne Andersen også sagde, meget mere ud af

[Ingerlise Koefoed]

amatørteatret, ligesom der bliver mulighed for forsøg med en teaterteknikeruddannelse og en dramatikeruddannelse, som skal ligge uden for Statens Teaterskole.

Men det skal altså også siges, at der er nogle meget betænkelige ting i dette forslag. Egnsteatrene, som jo stort set har stået for fornyelsen i teatret, og som trækker et meget stort publikum, får sig et ordentligt hak. At fjerne egnsteatrene i landsdelssceneområderne betyder efter SF's mening, at man fjerner en stor variation og en stærk udfordring i teaterlivet derfra. Dertil kommer, som fru Hanne Andersen også gjorde opmærksom på, at man dermed straffer de kommuner, som har ønsket at gøre noget ud af deres teater, og selvfølgelig også alle de mange mennesker, der har foretrukket eller suppleret andre teaterforestillinger med egnsteaterforestillingerne.

Der er ikke nogen tvivl om, at mange af de 20 egnsteatre i landsdelssceneamterne vil gå ned, og det forekommer f.eks. meget mærkeligt, at et egnsteater som Vendsyssel Egnsteater, der ligger i et landsdelssceneområde, skal gå ned, fordi der er en landsdelsscene placeret i Ålborg; det må være svært for dem i Vendsyssel at se logikken i det.

Man kan også nævne andre af de teatre, som bliver ramt af dette her – teatre, som vi vel alle sammen kender eller i hvert fald har hørt om. Det gælder Jomfru Ane Teatret, Svalegangen og Gjellerupscenen, som har lavet en mængde meget gode og meget spændende sociale og kulturelle forestillinger. Det gælder Banden, Husets Teater, Københavneren og mange flere, som jeg ikke vil stå og remse op alle sammen. De ved udmærket godt selv derude, hvem det er, der bliver ramt.

Vi vil selvfølgelig meget gerne prøve, om vi kan finde et flertal uden om regeringen for at skaffe nogle penge til at bevare egnsteatrene, men det kan godt være, det ikke kan lykkes, og så må vi jo ligesom alle andre overveje nogle andre prioriteringer på området.

Vi kunne måske tænke os, at man tog nogle penge fra det mere etablerede teater, eller at man så på Det Rejsende Landsteaters enkeltforestillinger, altså om man ved at nedprioritere ideen om enkeltforestillinger ved Det Rejsende Landsteater kunne skaffe nogle penge til at bevare egnsteatrene også i landsdelssceneområderne.

Vi kan også blive tvunget til – vi gør det nødig, men vi kan blive tvunget til det – at se på Det Kongelige Teaters bevillinger. Vi ved godt, at Det Kongelige Teater ikke har nogen penge at give fra sig, men vi ved på den anden side også, at det er vigtigt at give vækstlagene i dansk teaterliv en høj prioritet. Egnsteatrene er for os et vigtigt vækstlag, så vi vil se os omkring, bære os ad ligesom alle andre, når de skal holde sig inden for rammerne, og sige: Hvordan prioriterer vi så, hvis det er os, der skal prioritere?

Dertil kommer børneteatrene, som fru Hanne Andersen også har nævnt. Spørgsmålet er egentlig, hvor meget de bliver opprioriteret, for det er jo sådan, at egnsteatrene er forpligtet over for opsøgende teatervirksomhed og over for børneteaterforestillinger, og mange af dem er faktisk rene børneteatre. De forsvinder med egnsteatrene, og spørgsmålet er så, hvor meget teaterforeningerne rundt omkring vil gøre ud af at tegne sig for det børneteater og det opsøgende teater, som nu bliver tilknyttet Det Rejsende Landsteater. Vi mener i hvert fald, at vi må diskutere det i udvalget og komme med tanker og ideer om, hvordan man ude i landet gennem særlige børneteaterudvalg, eller hvordan de nu vil lave det, sikrer, at det børneteater, der kommer ud med Det Rejsende Landsteater, også kan blive benyttet.

Vi er også meget betænkelige ved, at man vil skære i abonnementsordningerne. Det er rigtigt, at det er de veluddannede, der bruger teatret mest, men jeg tror ikke, det er rigtigt, at det er de mest velhavende, og om hvem man siger, at de vel kan betale, hvad det koster at gå i teatret. Veluddannede mennesker er tit familier med små børn, og for dem betyder det faktisk noget, om det er lidt dyrere at gå i teatret.

Jeg synes også, det er en lidt omvendt argumentation, man hører rundt omkring, at når det nu er de veluddannede og de velhavende, der bruger teatrene mest, hvorfor skal man så gøre noget for, at de andre kan komme? Altså hvorfor skal man forbeholde det for dem, for det gør man jo med dette her? Jeg synes faktisk, man bør fortsætte bestræbelserne på at få andre end de i forvejen kaldede til at gå i teatret, for der er faktisk meget at hente dér.

Ideen om at knytte et danseteater til Det Rejsende Landsteater synes jeg er god, men jeg vil henkaste til overvejelse, om man ikke i stedet for at knytte ét danseteater til Det Rejsende

[Ingerlise Koefoed]

Landsteater skulle arbejde med en idé om en paraplyorganisation bestående af flere danse-teatre, som så selv kunne enes om at fordele forestillingerne imellem sig. Jeg synes nemlig, at der i disse år er sket en så stærk professionalisering af det moderne danse-teater, og at der er lavet et så kæmpestort arbejde, som giver sig udtryk heri, at man nu bedre kommer ind i teaterlovgivningen. Derfor synes jeg også, man skulle overveje at lade flere komme ud at danse end dem, man umiddelbart kan læse ud af dette forslag vil komme det.

Povl Brøndsted (V):

Det foreliggende forslag til ny teaterlov har allerede givet anledning til megen debat om teatrets betydning i dansk kultur og om, hvordan de offentlige midler bedst kan anvendes for at styrke og formidle kunstarten. Jeg synes, det altid er godt, når et lovforslag giver anledning til megen interesse allerede før, det har været til første behandling.

Det er væsentligt som grundlag for debatten at fastslå, at opgaven skal løses inden for de bevillingsrammer, vi kender i dag. Derfor er det et spørgsmål om omprioritering, hvis nogle områder skal styrkes og der skal opnås større lighed i fordelingen.

Derfor er der også lagt op til, at de områder, der nedprioriteres, hvor retfærdigt og rimeligt det end er, vil hæve røsten i debatten, og de, der styrkes, vil sætte sordin på stemmebåndene i debatten – en velkendt situation i den politiske debat i dag, når det gælder om at tilpasse, effektivisere og retfærdiggøre i en tid, hvor der ikke er plads til den store økonomiske ekspansion.

De, der stiller forslag om merudgifter uden at fortælle, hvor de vil hente midlerne, lukrerer på ansvarsfølelsen hos andre, der også kunne ønske en større formåen, men som ser virkeligheden i øjnene.

Forudsætningerne for forståelse for offentlige tilskud til teaterlivet er, at det henvender sig til alle, der har forståelse for og behov for at møde og opleve teater. Det er et spørgsmål om spredning geografisk, om alsidighed i kunstart og i indhold, genre, budskab, klassisk, moderne og meget mere.

Det kræver også, at strukturen er sådan, at de midler, der stilles til rådighed, går til at lave teater og ikke forsvinder ud i administration og intrigerens blå luft og alle de former for kom-

pensationer, der kunne opstå på grund af teaterverdenens usammenlignelighed med alle andre arbejdspladser. Det er en hård branche for alle grupper af aktører, men kun gennem helhed og samspil bliver stykket godt. Det er en forudsætning for at fastholde de midler, der i dag er til rådighed til teaterverdenen, og det er nødvendigt for at undgå nedskæringer. De røster, der ønsker nedskæring, og som ikke har forståelse, skal vi nok få lejlighed til at høre om lidt, og de forstærkes af dem, der vil kræve mere og ikke vil være med til, at midlerne udnyttes med helheden for øje.

Derfor er det at få udformet en ny teaterlov noget af en bunden opgave, og jeg vil gerne sige til ministeren, at jeg synes, den bundne opgave har fået et godt oplæg i lovforslag nr. L 198.

Det er en nyskabelse, at loven om teater bliver en helhedslov, der også rummer bestemmelserne om Det Kongelige Teater, og jeg synes, det er rimeligt og godt, at vi her får det samlet.

Til trods for at Det Kgl. Teater modtager mere end halvdelen af de samlede teaterbevillinger, at det har været problemfyldt i de senere år, og at der godt kunne laves store ændringer, som også de senere måneders debat har vist, vil jeg ikke i dag komme ind på spørgsmålet.

Vi vil med spænding følge udviklingen omkring Det Kgl. Teater i de kommende par år, men vil ikke udelukke, at lovforslagets kapitel 2 skal revideres i løbet af nogle år, hvis tingene udvikler sig skævt.

Tilsynsrådet bortfalder. Det beklager jeg ikke. Men måske kunne jeg beklage, at der ikke var en eller anden form for, om jeg så må sige, en folkelig kontakt, et folkeligt kontaktorgan, til Det Kgl. Teaters ledelse med måske lidt stærkere beføjelser, end Tilsynsrådet har haft indtil nu. Jeg tror, at megen opmærksomhed, megen spænding og interesse vil følge Det Kgl. Teater i de kommende år.

Betydningen af de tre landsdelsscener Odense, Århus og Ålborg – og for så vidt også Den Københavnske Landsdelsscene – skal ikke anfægtes. Der har i de senere år været ro om disse teatre og kun omtale af gode, kunstneriske præstationer og store succeser. Det er rygtedes ud over landet via pressen og via anmeldelserne. Også disse teatre har vist evne til at kunne eksperimentere og forny dansk teaterliv.

[Povl Brøndsted]

Rent finansielt kommer reglen om loft over de statslige tilskud til at gælde over hele linjen, også for landsdelsscenerne. Der ydes maksimum 50 pct., og det på finansloven fastsatte tilskud kan ikke overskrides. Ingen sikret under-skudsdækning. Andet vil være en drøm og et dræn i kulturministerens kasse.

I gældende lov er der en skævhed mellem de amter, der har landsdelsscener, og de amter, der ikke har det. I de tre amter plus Den Københavnske Landsdelsscene er der 20 ud af de 30 egnsteatre. Samtidig er ca. 15 pct. af Det Rejsende Landsteaters forestillinger spillet i disse amter, og disse amter yder ikke tilskud dertil. Denne skævhed råder lovforslag nr. L 198 bod på, så der kan ske en større geografisk spredning. Samtidig indgår danseteatret og børnete-atret under Det Rejsende Landsteaters paraply.

Egnsteatrene er ikke dødsdømte i de pågæl-dende amter, men henvist til at søge statsbevil-linger i Teaterrådet på samme måde som bør-neteatrene. Kommunerne, der altså ikke yder tilskud til Det Rejsende Landsteater, kan så bruge nogle af disse indtil i dag sparede midler til at holde de egnsteatre – både i og uden for Storkøbenhavn – i live, hvis kvalitet er dertil. Jeg synes, det er vigtigt at sige, at det også i den vurdering, som nu til dels skal foretages af Te-aterrådet, og som ministeren kan følge, i høj grad må være et spørgsmål om kvalitet. Deri ligger også et kvalitativt eksperiment. Der er tale om en større spredning og en styrkelse af bør-neteatret, og det svækker ikke det eksperimen-terende teater og alsidigheden.

Når det fra norges side påstås, at det er en styrkelse af det traditionelle og underholdende teater, er det ikke rigtigt. Det Kgl. Teater, Den Jyske Opera og Det Danske Teater har et alsidighedskrav at leve op til, og derfor ved vi, at der vil blive mange former for forestillinger at præsentere ud over landet.

Jeg synes også, det er rigtigt, at vi har set på, at abonnementsordningen har været overord-entlig god. Man kunne måske endda gå lidt vi-dere. Måske kunne der findes frem til andre former for abonnementsordning end den, vi kender.

Jeg synes også, det er godt, at vi styrker ama-tørområdet inden for teatret, for det er et af de steder, hvor jeg tror, der skabes megen teater-forståelse og megen teaterinteresse. Uddannel-serne på teaterområdet styrkes blandt dem, der

er direkte teaterudøvende, men jeg synes, det er godt, at også teknikere og andet personale kan få en kvalificeret uddannelse til det væsentlige arbejde, der gøres bag kulisserne.

Til sidst skal jeg også sige, at det er en følge af lovforslaget, at vi skal have lovforslag nr. L 199 med. Det støtter vi også fra Venstres side, og i det hele taget håber vi at få et teaterlovforslag igennem hurtigst muligt.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Hidtil har det været sådan, at når en kommu-ne har taget et godt initiativ til at støtte et egn-steater, så har det udløst nogle penge fra staten, uanset om egnsteatret lå i et storbyområde eller i en landkommune. De fleste af kommunerne i storbyområderne har altså været villige til at støtte egnsteatre.

Nu skal det være sådan, at hvis en kommune i et landsdelssceneamt finder på, at den gerne vil støtte et egnsteater, støttes det ikke automa-tisk. Det kommer an på et centralt nedsat te-aterråds vurderinger af det egnsteater, som kommunen vil have.

Forekommer det ikke hr. Povl Brøndsted mærkeligt, at man ikke lader det kommunale initiativ være det bærende, men at man centralt skal have vurderet, om det kommunale initiativ egentlig var værdigt til at udløse hjælp fra sta-tens side? Jeg synes, at der er tale om centralise-ring og en hån mod de kommuner, der vil gøre noget for deres små teatre.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Det er rigtigt, som fru Ingerlise Koefoed si-ger, at den kommunale kulturpolitik vil blive censureret, i hvert fald hvis man skal søge no-gen form for tilskud.

Men hr. Povl Brøndsted taler også om egn-steatre. Jeg synes, at egnsteatre i stor udstræk-ning skal spredes ud til så mange som muligt, men når egnsteatrene ligger, hvor de gør, så er det, fordi dér bor folk. De områder, hvor der ligger mange egnsteatre, er befolkningstætte områder. Der er langt fra yderområderne og ind til teatrene. Derfor opstår der naturligvis også egnsteatre dér, hvor der er ideer og fantasi, og der er altså ikke noget at spare ifølge be-mærkningerne om Det Rejsende Landsteater.

[Hanne Andersen]

Det kan ikke redde egnsteatrene, at man i enkeltområder skulle spare på det.

Men dér, hvor folk bor, må de have teatrene.

(Kort bemærkning).

Povl Brøndsted (V):

Til fru Ingerlise Køfoed: Jeg synes, at det er en god idé, at når man fra kommunal eller regional side har nogle gode forslag og ideer, kan man også få høj kvalitet. Dér vil man altså få yderligere tilskud af de fælles statslige midler. Jeg synes ikke, at det på nogen måde behøver at hedde censur eller noget i den retning.

Til fru Hanne Andersen: Lovforslaget tilsigter netop en spredning i stedet for den koncentration, vi har haft. Det er rigtigt nok, at det er dér, hvor der har været flest mennesker, 20 af de 30 egnsteatre har ligget, man det er altså også dér, man har det bedste betalingsgrundlag. Jeg tror derfor, det er en rigtig tankegang, at det ikke stadig skal være de områder, der skal have de største tilskud, fordi det er så væsentligt, at vi har tilbud over hele landet. Jeg synes ikke, det er rigtigt at sige, at de skal have flere penge dér, hvor der er et betalingsdygtigt befolkningsgrundlag, end dér, hvor man har knap så betalingsdygtigt et befolkningsgrundlag.

Derfor synes jeg, det er rigtigt, at de 10, der ligger uden for de nævnte amtsområder, foreløbig skal have en chance for at kunne blive ved. De 20 andre har et bedre grundlag, hvis de har kvalitet.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Hr. Povl Brøndsted påstod, at dér, hvor man havde egnsteatre, i hvert fald dér, hvor de 20 lå, havde man et godt betalingsgrundlag. Det har vi ofte diskuteret i forbindelse med andre forslag, og det kan vist tilbagevises.

Betalingsgrundlaget i de områder er ikke noget at råbe hurra for. Beskatningen kender vi. I hvert fald fra et af områderne ved jeg, at 5,5 mio. kr. sendes til det øvrige land, samtidig med at man skaffer 53 kr. pr. indbygger til teatertilbud. Det er ganske udmærket, og derfor synes jeg, at med den villighed, man har, selv om man begynder at grynte lidt, til også at hjælpe det øvrige land, er det er overgreb, og betalingsgrundlaget kan der ikke henvises til.

Glistrup (FP):

Den socialdemokratiske ordfører udtrykte også 100 pct. Fremskridtspartiets vigtigste budskab under denne behandling, da hun konkluderede sit indlæg i de to setninger: Vi afviser ministerens forslag, men vi kommer til en forhandling, hvis vi bliver indbudt til en sådan. Det er, hvad Fremskridtspartiet har at sige i dag.

Det lille lovforslag nr. L 199 har bestemt ikke Fremskridtspartiets sympati, men det skal jeg ikke her forfølge nærmere, for dels har vi redegjort for en meget stor del af vore principielle betænkeligheder mod dette forslag i de udførlige bemærkninger, hvormed vi ledsagede vort beslutningsforslag nr. B 66 af 17. december 1987, og dér kan man læse det, og dels er det i hvert tilfælde sammenlignet med lovforslag nr. L 198 kun en meget lille ting, så kan vi i øvrigt nå frem til et forlig med regeringen i denne sag, kan vi selvfølgelig også finde en ordening, som kan godkendes og følge med i købet vedrørende udformningen af lovforslag nr. L 199.

Derfor samler interessen sig ganske naturligt om, hvordan det ligger med lovforslag nr. L 198. Vi er godt klar over, at så længe dette land endnu lider under den ulykke, at Fremskridtspartiet kun har 16 og ikke 96 mandater i Folketinget, får vi ikke udformet teaterloven, sådan som Fremskridtspartiet gerne ville udforme den. Når jeg derfor dvæler lidt ved Fremskridtspartiets hovedsynspunkter, så er det ikke, fordi jeg forventer, at en forhandling med regeringen, som jeg håber bliver resultatet af denne behandling i dag, vil indebære, at Fremskridtspartiets synspunkter fuldt ud bliver taget til følge, men det er lige så rart at vide, hvad der er det ideologiske, praktiske, finanspolitiske, kulturpolitiske udgangspunkt for dem, som man forhåbentlig skal til at forhandle med, sådan at man i videst muligt omfang, som man gør under en god forhandling, kan tage så vidtgående hensyn, som man nu mener at kunne tillade, og som de parlamentariske mandatforhold tilsiger, til sine forhandlingspartnere.

Det er faktisk Fremskridtspartiets reaktion, når vi ser et forslag til en teaterlov, at sige – jeg er lige ved at sige som drengen i Kejserens Nye Klæder – Hvad skal vi med en teaterlov? Hvorfor i alverden er teater noget, som skal lovreguleres? Er der noget, som meget gerne skulle opstå sprudlende, skabende og visionært hos

[Glistrup]

dem, der befatter sig med teaterdrift, er det, at de kan gøre tingene. Bevares, måske skal der være lidt i straffeloven om, at man selvfølgelig ikke må bruge teaterdrift til bagvaskelse af navngivne personer, eller hvad man nu kunne tænke sig. Men hvad skal vi i grunden med en speciel teaterlov?

Det viser sig jo, at når man læser ministerens forslag nærmere igennem, er det ikke overskriften »Forslag til teaterlov«, der holder. Det er et forslag til lov om teatertilskud, som ministeren her fremsætter. O.k., så må vi vurdere det ud fra den synsvinkel.

Tilskud til en fritidsfornejelse såsom at gå i danseteater, eller hvad det nu er ministeren syntes befolkningen skal gøre, er jo det samme som en forvridding af anvendelsen af nationens ressourcer. Når ministeren kommer med løftet pegefinger og siger, at nu skal den danske befolkning gennem skatter betale for dem, der gerne vil gå i danseteater, er det det samme som at gøre det dyrere og mere besværligt for dem, der vil have andre fritidsinteresser, hvad enten det er frimærkesamling, volleyball, rejser, naturvandring, eller hvad de nu måtte ønske. Vi kan principielt ikke lide den moralske pegefingerpåvisning, der ligger i, at man giver tilskud til nogle fritidsinteresser frem for andre.

Når man kommer ind på, at kultur – hvad den socialdemokratiske ordfører også med rette fremhævede som noget centralt og lødigt i teatervirksomhed – er med til at rejse samfundsdebat, er det direkte korrumpierende og forrædende, at man yder sådanne statstilskud.

Vi ved jo alle sammen, at på de områder, hvor der ydes statstilskud, er det også staten, der dirigerer, hvilke synspunkter der kommer til udtryk. Man kan få lov til at forsvare Christiana, Rosa Luxemburg og Mandela, men man kan ikke få lov til at forsvare Søren Krarup, Le Pen og Botha. Det er simpelt hen sådan, at der er bestemte synspunkter, som er autoriseret, og når man lader statslige institutioner handle, bliver det de autoriserede statsmeninger, der får lov til at komme frem, mens andre meninger undertrykkes. Det betyder så også igen, at de ikke på et frit grundlag begynder at komme frem, for de har det enorme handicap, at de institutioner, der er statsstøttede, vil have en så knusende overlegen økonomisk konkurrencefordel ved siden af, at de har hele statsapparatet og den herskende magtklike bag sig, at disse

andre, afvigende synspunkter ikke har nogen som helst chance for at komme frem. Det er særdeles ulykkesvangert for den fremadrettede samfundsdebat, at de bagudrettede, autoriserede meninger, som 68-generationen, eller hvem der nu er tale om, har, er de eneste, som overhovedet kan komme til udtryk.

Men det er virkningen, når staten med sin enorme kapitalmagt og øvrige magt blander sig i kulturområderne, hvad enten det så er TV 1 eller TV 2 eller biblioteker eller museer eller teatre eller filmlov, eller hvor det er man giver statstilskud. Derfor er det i sig selv meget, meget farligt for det frie ord, for den konstruktive, visionære, fremadrettede samfundsdebat, at disse ting skal underkastes statsstyre af den ene eller den anden art.

Dertil kommer også, at som ministerens forslag er lagt op, har det ikke megen respekt for statsministerens Sauntehuserklæring, der siger, at vi i de kommende år nødvendigvis skal flytte om på snesevis af milliarder kroner. Ministerens forslag med alle de huller og løse ender, der er i det, sammenholdt med den virkning, det vil have på kommunernes dispositioner, vil indebære, at vi i hvert tilfælde runder milliarder i skatteyderbetalte statstilskud senest i 1992-93, såfremt man går over til de systemer, ministeren anviser, hvor der jo er indbygget en enorm stigning i skatteyderudgifterne og i de kommuners udgifter, som har penge til at betale det. Det er det, der ligger i ministerens forslag. Det er en vækst i udgifterne på området.

Så kan man diskutere, hvor vigtige man finder de udgifter, men så længe vi i dette land mener, at vi ikke har råd til at redde hjertepatienter, der ligger syge ude på Christiansborg Slotsplads, og at vi ikke har råd til andet, end at folk, der har grå stær eller dårlige hofter, skal vente i 15-18 måneder på at blive opereret, så er det en fornærmelse mod sund fornuft at smide de milliardbeløb – som det meget hurtigt bliver på årsbasis – ud til et område af denne art. Der må man virkelig også søge at finde frem til, hvordan man kan prioritere.

En af de institutioner, der vil oppebære ganske kraftige tilskud efter ministerens forslag, er den, som man kalder vor nationalscene. All right, jeg respekterer hr. Ludvig Holberg i Grønnegade. Jeg respekterer Johanne Luise Heiberg. Da der ikke var nogen privatteatre med særlig vægt, optrådte hun på nationalsce-

[Glistrup]

nen. Men jeg bestrider, at der er noget behov for en nationalscene i den verden, som vi nu med eksprestogs fart bevæger os ind i. Derfor er det dårligt anvendte midler, de 235 mio. kr. årligt, som kulturministeren vil bruge på Kongens Nytorv.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg sidder og bliver helt mærkeligt tilpas, når jeg hører hr. Glistrup snakke om alle de milliarder, som skal rulle hen til denne teaterlov, for jeg kan med min bedste vilje ikke finde ud af, hvordan det skal ske. Altså, der er i dag tale om, at vi på finansloven til teatre har et sted mellem 400 og 450 mio. kr., højst 500 mio. kr. Så meget er det ikke, men 450 mio. kr., lad os sige det. De penge kommer for en stor del fra, at man på grund af nogle kommunale bevillinger af nogenlunde samme størrelse udløser et tilskud på 25 pct., 50 pct. fra staten, og derudover altså de 235 mio. kr. til Det Kgl. Teater. Jeg kan altså ikke med min bedste vilje finde ud af – når man nu fastfryser en del af de bevillinger og gør det til et spørgsmål om en årlig bevilling på finansloven – hvordan i alverden det så i løbet af en kortere periode skulle kunne udvikle sig til milliarder, som vi skulle trække ud af de stakkels skatteborgeres i forvejen temmelig tomme lommer. Jeg begriber det ikke, men hr. Glistrup kan sikkert forklare det.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Det skal kun blive kort. Det var hr. Glistrups sidste bemærkninger, der kalder mig herop. Han taler om det samfund, som vi i ekspresfart er på vej ind i, og den udvikling, der vil ske.

Specielt af hensyn til det samfund og den udvikling, vi er på vej til, synes jeg, det er utrolig vigtigt, at vi tænker på kulturtilbud, tænker på dans, dramatik, og hvad vi ellers kan udvikle. Jeg synes, det vil være spændende i udvalget at få oplysning om, hvad der i Europa ofres på teatertilbud og på kulturtilbud. Det er ikke småpenge. Jeg har hørt, at f.eks. Heidelberg bruger 285 DM pr. indbygger om året, og det er altså noget andet end de småpenge, vi snakker om i Danmark. Jeg synes, det er vigtigt, at vi er opmærksom på, at også i en større sammenhæng må vi passe på dansk kultur, og vi må være villige til at udvikle området.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Den verden, vi er på vej til, siger 38 tv-kanaler 24 timer i døgnet. Det vil sige, at man altid vil kunne finde fremragende dramatik hjemme i sin egen stue, hvor man kan nyde det langt mere intenst, end når man har nogle hostende og marcipanpapirgnidrende folk siddende ved siden af sig.

Den siger, at man har adgang til aldeles fremragende videokøb, at man har adgang til biografer, til bøger, til Londons teaterverden, der jo er så langt, langt foran Københavns, fordi den er baseret på frie menneskers, frie kvinders, ret til at lave det og ikke på statsslaver med den deraf følgende fuldstændige sænkning af lødighed i repertoiret, som vi desværre oplever på de københavnske teatre.

Den siger, at man har adgang til at nyde kultur og selv udøve kultur ved et væld af private institutioner, f.eks. privatteatre. Der er så mange udbud, som overhovedet ikke fandtes i Ludvig Holbergs Grønnegadekøbenhavn.

Så er det altid en glæde at gøre fru Ingerlise Koefoed klogere. Fru Ingerlise Koefoed var selv på vej mod milliarden ved at tale om en lille halv milliard på statsbudgetterne, men derudover bevilges der enormt med penge over kommunebudgetterne, og sådan som kulturministerens forslag er skruet sammen, er det sådan, at de kommuner, der har råd til at øge deres tilskud – de rige amtskommuner – får en bedre basis for det, for dér flytter ministeren det væk fra.

Derudover har ministerens forslag så enormt mange løse ender i forbindelse med dramatiktilskud, ansøgninger om ekstra tilskud fra Teaterrådet osv., at de 450 mio. kr. ikke vil holde nogen som helst steder på statsbudgettet. Derfor runder vi meget hurtigt milliarden, og har vi først rundet den første milliard, så forsvinder den anden milliard såmænd også meget hurtigt.

Marianne Jelved (RV):

Statens kulturbudget er steget fra knap 1,5 mia. kr. i 1982 til ca. 2 mia. kr. i 1989, og det er egentlig en ret god realvækst i løbet af de år.

Konkret er kulturbudgettet fastholdt fra 1988 til 1989, og da landets betrængte økonomiske situation fordrer store besparelser, mener vi i Det Radikale Venstre, at det i sig selv er en

[Marianne Jelved]

prioritering af kulturområdet, at der ikke er sket egentlige besparelser.

Der har igennem en del år været planer om en teaterlovsrevision, og der er udarbejdet en betænkning, som flere af ordførerne har omtalt i dag. Den har dannet udgangspunkt for det forslag, vi behandler nu.

I betænkningen anbefaler udvalget, at visse områder – f.eks. børneteater, danseteater, teateruddannelse – opprioriteres, og der stilles naturligt nok forslag om flere penge.

Kulturministeren har hele tiden gjort det klart, at der ikke er flere penge til teaterområdet. Regeringen har påtaget sig det, man med rette kan forvente, nemlig en prioritering, således at visse områder får flere penge og andre områder færre.

Det er primært gået ud over abonnementsordningen, der ikke bliver så fordelagtig, som den hidtil har været. Det er gået ud over egNSTeatrene i landsdelssceneområderne. Her har det kommunale niveau givet tilskud, og staten har givet et tilsvarende beløb. Det er klart, at det lokale tilskud ikke kan dække alt det, der i dag får tilskud, men også Teaterrådet kan give tilskud fremover.

Jeg forventer ikke, at de ændringer, der er stillet forslag om her – hvis de kan samle flertal – betyder, at alle 20 egNSTeatre ude i landsdelssceneområderne vil forsvinde, men nogle vil givet.

Det Radikale Venstre har ønsket at prioritere det eksperimenterende teater, amatørteatervirksomheden, danseteatret, Det Rejsende Landsteater og børneteatret, og vi har ønsket at give muligheder for teatereteknikeruddannelse og teaterdramatikeruddannelse. Baggrunden for denne prioritering er at få flere mennesker engageret i teatervirksomhed både som aktører og som publikum. Bl.a. derfor har vi prioriteret således, at der kommer mere teater ud i de områder, der ikke har landsdelsscene.

Vi kan tilslutte os lovforslaget, og vi kan støtte L 199, forslag til lov om Den kulturelle Fond, der må have sin egen lov, efter at Det Kongelige Teater nu er flyttet ind i teaterloven.

Teatret er en urgammel aktivitet, der er af stor værdi for vores muligheder for at få indsigt i fællesskabets vilkår og problemer, og det er af stor værdi for at skabe debat om samfundsforhold. Det vil dansk teater fortsat gøre, selv om vi ikke kan forøge det samlede budget i disse år.

Duetoft (CD):

For CD er det vigtigt, at der ikke sker en nedskæring af den økonomiske ramme for teaterlivet. Det er muligt, der sker nogle omlægninger, men for os er det vigtigt, at den samlede økonomiske ramme ikke bliver forringet.

Det er det bl.a., fordi vi er fundamentalt uenige i den holdning, som hr. Glistrup lagde frem før med hensyn til fremtidens samfund. For os er teatret en vigtig del af den danske kultur. Det er en så vigtig del, at vi gerne vil være med til at yde støtte til den.

Vi mener specielt, at børneteatret er vigtigt, fordi børneteatret sætter børnene i stand til at opleve verden på en anden og måske bedre måde. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at når CD nogle gange har været i clinch med børneteatre, har det været i en ganske speciel sammenhæng, nemlig den sammenhæng, hvor man benyttede børneteatre til at indflette politiske budskaber i folkeskolens undervisning. Det er dér, vi har angrebet. Vi har aldrig angrebet børneteatrene som institution, for vi mener, at den virkning, der ligger i, at børn får den oplevelse og også får lagt grunden til deres kulturelle fremtid, er vigtig.

Når jeg sagde før, at jeg var meget uenig med hr. Glistrup, så er det, fordi netop de 38 tv-kanaler er argument nok for os til at få et øget teaterudbud. Det var en af grundene til, at vi i sin tid både kæmpede for og accepterede de mange tv-kanaler og hele tiden mente, at vi skulle have hybridnettet, og hele tiden mente, at vi skulle have lov til at sætte parabolantenner op. Vores alternativ til det var naturligvis, at der andre steder i kulturlivet skulle være nogle valgmuligheder, nogle muligheder for, at mennesker kunne gå hen og møde andre mennesker. For det er jo det, der er forskellen mellem tv og så teateroplevelsen. Nu fremstiller hr. Glistrup det, som om en teateroplevelse alene består i marcipanpapir på 7. række. Men det er jo ikke tilfældet. Teateroplevelsen er netop også det, at man har marcipanpapiret, det er jo også det i pausen at kunne tale med andre mennesker og at føle, at man er i forbindelse med andre levende mennesker, at det ikke bare er en celluloidstrimmel eller et videobånd, der kører for øjnene af én.

Jeg tror, at den side af teaterlivet, den side af kulturlivet, bliver meget vigtigere for fremtiden, lige så vel som jeg håber, at den politiske mødeaktivitet bliver vigtigere for fremtiden.

[Duetoft]

Både når det drejer sig om teatret og det politiske liv, som mange jo sammenligner, er det jo sådan, at mennesket formodentlig i løbet af ganske kort tid bliver træt af alt det celluloid.

Den omlægning, som regeringen og ministeren nu lægger op til, har vi sådan set ikke noget imod. Der er megen logik i, at staten som det overordnede organ har pligt til at sørge for, at teaterudbudet er rimeligt fordelt over landet. Jeg har selvfølgelig lidt svært ved at sige dette i og med, at jeg er valgt i et område, der vil blive ramt, men ud fra enhver logisk tankegang og enhver rimelighedsbetragtning føler vi i CD, at det er tåbeligt, at man 3-4 steder i landet har en meget kraftig aktivitet, mens andre dele af landet, om ikke bliver sultet, så i al fald har en meget ringe aktivitet. Ud fra statens pligt til at sørge for, at dette kulturtilbud kommer ud til så mange som muligt, føler vi egentlig, at den omlægning, som ministeren lægger op til, er rimelig.

Vi kunne godt se lidt på samarbejdet i det københavnske område, Roskilde Amt og Frederiksborg Amt og måske få det inddraget i noget af københavnersamarbejdet, men det vil vi gerne kigge på i udvalget, og vi vil også i udvalget se på, om de uddannelsesmuligheder, der ligger i forslaget, er gode nok.

Jeg har et par kommentarer til abonnementsordningen. Ja, pengene skal jo skaffes et eller andet sted, for at der kan være noget at flytte over. Det er altså egnsteatrene på den ene side og abonnementsordningen på den anden side, der må stå for tur. Her vil jeg gerne give regeringen det råd – og det kan vi også kigge på i udvalget – at det i stedet for en generel nedskæring af niveauet i abonnementsordningerne måske kunne være bedre enten at skære antallet af billetter, der får nedslag, ned, eller sætte et fast kronebeløb, sådan at det ikke også procentvis lægger op til dyre billetter.

Når jeg siger det, så er det, fordi det for os er vigtigt, at den sociale side i abonnementsordningen bevares, og derfor ser vi ingen grund til, at de dyre billetter skal have støtte eller skal have forholdsvis lige så megen støtte som de andre. Vi ser altså hellere færre udbud, men lige så meget nedslag i prisen som i dag.

Jeg vil godt slutte med at sige, at jeg synes, piberiet og den diskussion, der indtil nu har været i offentligheden og måske også i nogen grad herinde, bygger lidt på, at det er, om ikke

odiøst, så dog noget, der nærmer sig det uklædelige at lave populærteater. Det er jo, som om det at kunne få et teater til at løbe rundt uden tilskud, ikke er helt pænt, for så skal man jo lave noget, som folk kan lide, og så skal man lave noget, der er lidt leflende, og så er det måske ikke helt så kulturelt.

Jeg håber ikke, det er ved at blive sådan i det danske samfund, at folk går i teatret, fordi det er billigt. Jeg håber, det er sådan i det danske samfund, at man går i teatret, fordi man kan lide det, der bliver spillet, og har lyst til at se det – kan lide kvaliteten, kan lide indholdet. Det er vel det, der stadig væk skal være det bærende. Og jeg må så sige til teatrene i de områder, hvor egnsteatrene nu bliver ramt: De kan jo stadig væk søge om bevilling og nogle af dem så også få det. Men de, der ikke får det, skal selvfølgelig leve videre på, at de faktisk laver et stykke arbejde, som både kvalitativt og indholdsmæssigt er godt nok.

Jeg synes i hvert fald, der var grund til i dag at sige, at det vel ikke gør noget, at man laver populærteater, for nok skal vi have nyskabende virksomhed, nok skal vi have holdningsmæssigt teater, og nok skal vi have alle de her fine ord, men det er vel også stadig væk sådan, at laver man en forestilling, der kan trække folk til huse, så kan det også stadig væk økonomisk lade sig gøre at få det til at løbe rundt. Det kan ikke være et formål i sig selv kun at lave teater, som ingen gider se.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fremskridtspartiet er helt enig med Centrum-Demokraterne i, at teatret er et væsentligt og værdifuldt element i dansk kultur. Der, hvor vi mener at hr. Duetoft er for overfladisk, er, når han uden videre accepterer den tese, at man styrker teatret, bare man hæfter nogle hundrede millioner kroner på og et eller andet statsligt eller kommunalt embedsmandsorgan kan begynde at strø penge ud til dem, der siger, de laver teater, men i virkeligheden bare er spyt-slikkere for, hvad disse magthaverorganer godt kan lide ud fra deres ideer og fordomme.

Her mener vi, at ikke bare almindelig sund fornuft og historisk kendskab, men også iagttagelser af, hvordan det f.eks. er gået i London eller i New York eller masser af andre steder, viser, at hvis man skal være selvbærende, hvis

[Glistrup]

man kan få lov til at trives i frihed, så laver man det værdifulde, det kulturelt betydende teater. Men hvis man bare skal indrette sig på, at teatret bliver et monopol for dem, der kan være artige drenge i forhold til de statslige og kommunale organer, der sidder og kan strø flidspræmier ud, så bliver det et udueligt og dårligt teater. Så får man den degeneration, som vi har oplevet i de sidste årtier inden for dansk teater.

Da vi havde en Holger Gabrielsen, da vi havde disse tidligere skuespillere, før man gik fuldstændig grasset i retning af at lave tilskud, da havde vi et teater, der kunne give oplevelser. Nu kommer man jo bare ind og får et socialistisk budskab, som man i forvejen kan lukke op for i de 38 tv-kanaler, i hvert fald TV 1 og TV 2, og høre, hvordan alverden skal konformeres ind i en pølsemaskine.

Det er jo det, der er ulykken ved ministerens lovforslag. Han vil fundamentere denne ordning, så det bliver spytlikkerne, de uduelige, der skal drive dansk teater.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Til hr. Glistrup. Jeg synes da, jeg kan huske, at Holger Gabrielsen var ansat ved Det Kongelige Teater, som jo er fuldt ud statsbetalt. Så det var ikke det helt gode eksempel at tage frem her, synes jeg.

Så vil jeg sige til hr. Duetoft for det første, at jeg ikke mener, der er nogen her i hvert fald, der har sagt, at der ikke må være underholdende eller populært teater. Det mener jeg nu sagtens at det støttede teater også kan være og tit er. Tværtimod synes jeg, at hvis et teater kan klare sig selv, så skal det da klare sig selv. Det er da fint, hvis det kan det. Og jeg har da undret mig lidt over, at et i øvrigt udmærket teater som Privatteatret, som jo altid siger, at de kan klare sig uden statslige tilskud, har haft brug for abonnementsordningen, har haft brug for ARTE-ordningen, har haft brug for at spille på Det Kongelige Teater og altså har brugt af de offentlige tilskudsordninger. For det skulle vel ikke være nødvendigt.

Med hensyn til egnsteatrene vil jeg godt spørge hr. Duetoft, hvordan hr. Duetoft vil bære sig ad med at decentralisere dem. Hvis nu kommunerne derude, som man så gerne vil decentralisere dem til, ikke synes, de har råd til at have et egnsteater, hvad skal vi så gøre? Hvor-

dan skal vi få teatrene ud, hvis hensigten med det, man laver med egnsteatrene her, er, at de skal ud i landet? De kommer jo ikke ud i landet, selv om nogle af dem gerne ville derud, hvis der ikke er kommunale ønsker, kommunalbestyrelser velvilje til at få et egnsteater. Derfor mener jeg, det er en forkert problemstilling, at der skulle ligge decentralisering i at give dem dårligere vilkår i landsdelssceneamterne.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Det var hr. Duetoft, der omtalte det, og fru Ingerlise Koefoed har også været inde på det: Naturligvis skal det være sjovt at gå i teatret. Det skal det også – teatret er mange ting. Når jeg f.eks. talte om, at det eksperimenterende teater var i fare, forsøgene, det usikre, så er det på baggrund af den økonomi, der er stillet teatrene i udsigt i fremtiden. Jeg tror, faren er, at man så vil jage de samme stykker, hvor man på forhånd håber publikum vil strømme til, så om sætningen og teatret vil kunne klare mange opsætninger.

Naturligvis skal det være sjovt. Der er ikke noget teater, der er finere end andet teater, og derfor skal der også være plads til det hele, men det er det, jeg frygter der ikke bliver.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg vil sige til fru Hanne Andersen, at jeg ikke har noget imod kassesucceser. Jeg tror, at kassesucceser kan være med til at trække det eksperimenterende teater med sig, og dermed hjælpes man jo også igennem ad den vej.

Jeg vil sige til fru Ingerlise Koefoed, at min opfattelse er, at decentraliseringen går igennem Det Rejsende Landsteater. Det er den overførsel af penge til Det Rejsende Landsteater, som vil bringe teateroplevelser ud i nogle områder, der i dag ikke er dækket, og det er på den måde man efter min opfattelse kan decentralisere.

Og så vil jeg godt sige til hr. Glistrup, at hr. Glistrup og jeg er sikkert enige om mange ting, men der er jo altså også ting, vi er uenige om, og her er vi nået til en af dem. Jeg ønsker ikke et samfund, hvor danske borgere skal give 800 kr. eller 1.000 kr. eller 1.200 kr. for at gå i teatret. Efter min opfattelse er teaterkulturen også folkelig, det er noget, som almindelige mennesker

[Duetoft]

også skal have mulighed for at opleve. Når man tager til andre steder i verden, New York eller andre steder, så kommer man jo til at betale sådanne beløb, fordi teatrene er selv bærende. Derfor mener jeg, at det er godt, vi har disse ordninger og støtter dem. De må bare ikke føre til, at man så kun viser ting, som ingen gider se. Men på den anden side er det vigtigt, de er der, for efter min opfattelse er teater til netop for at blive set, og derfor skal alle mennesker have en chance for at se det, og derfor skal støtteordningerne være forskellige.

Jeg ved, at Fremskridtspartiet og CD ser meget forskelligt på kulturområdet. Vi havde diskussionen om museer og andre ting for ikke så længe siden, hvor Fremskridtspartiet jo også ville have, at det skulle være brugerbetalt, og der skulle være private donatorer osv. osv. Men der er altså en verden til forskel mellem det syn på kulturområdet, som Fremskridtspartiet har og det, som CD har.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hvis skatteydertilskuddene ikke forpestede dansk teater, ville dansk teater selvfølgelig tilrettelægge sin prispolitik efter, hvad almindelige mennesker kom ind for at se, for den eneste måde, man kan fylde teatret på, er jo ved at have billetpriser, som folk kan betale, på ganske samme måde som Simon Spies og Eilif Krogger lavede charterrejser og kunne få folk til Spanien for noget, de kunne betale. Der er fuldstændig parallelitet mellem, hvor mange pladser der er i en DC 8'er og i en teaterbygning; de skal fyldes op, og derfor skal det afpasses efter, hvad folk kan betale.

Til fru Ingerlise Koefoed skal jeg sige, at eksemplet Holger Gabrielsen var valgt med meget, meget stor omhu, for det gik netop ud på, at med den indstilling, der var dengang i Holger Gabrielsens disciplinerede skuespillertid, var det således, at man først og fremmest stillede krav til sig selv og viste ydmyghed over for at udnytte skatteydermidler. Ak, hvor forandret! – for at citere hr. Per Stig Møller – når vi går over til fru Litten Hansens teater, hvor det kommer an på med tilstrækkelig mange fagforingsgrænser og overenskomster at se at rage så mange penge til sig som muligt, og så er det ligegyldigt med kvaliteten.

Det bevises jo netop af det, som fru Ingerlise Koefoed ikke kunne forstå, nemlig Privatteatret. Privatteatret på Mercur har begrænset sig til at spille forestillinger, hvor der måske kun er to eller tre skuespillere med, og så tager de de allerbedste skuespillere. Det kan ikke klare sig uden offentlige tilskud, som fru Ingerlise Koefoed selv præciserede, og det kan det ikke, fordi hele niveauet er skruet op på en forkert størrelsesorden med tilskuddene. Gav man tilskud, der dækkede den største del af wienerbrødsprisen til ni ud af ti bagere i en by, så kunne den tiende lave nok så gode wienerbrød; han kunne ikke sælge nogen uden at få tilskud. Det er derfor, at tilskuddene er så grimme farlige, at heller ikke Privatteatret kan eksistere på længere sigt uden offentlige tilskud.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Hr. Duetoft sagde, at han ikke havde noget imod – og det havde jeg heller ikke – at der var forestillinger, der trak mange tilskuere – det kunne være musikforestillinger, det kunne være hvad som helst. Men de forestillinger, der måske så blev kassesucceser, og som man tjente mange penge på, ville trække nogle andre forestillinger med sig, der måske tiltrak knap så mange. Det taler jo for en fælles ansvarsfølelse, fælleskab på de leder, som vi har set hidtil i teaterverdenen, sådan at det, man tjener det ene sted, det har man måske råd til at forsøge sig lidt med det andet sted, i et mindre teaterum, i et mindre ensemble. Og det synes jeg er en fin idé.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Det skal kun være ganske kort. Debatten har allerede været lang, og jeg har ikke så megen lyst til at føre en stor kulturdebat på de præmisser, den for øjeblikket føres på. Men jeg bemærkede, at hr. Glistrup er imod tilskud, og så går jeg ud fra – det var nemlig meget uklart i den indledende tale af hr. Glistrup – at han i hvert fald støtter dette lovforslag, hvorefter tilskuddene begrænses.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Så er fru Hanne Andersen og jeg altså ikke så

[Duetoff]

vildt uenige, og det er jeg glad for. Men efter vores opfattelse skal det ske inden for samme system, og det betyder altså, at et meget populært teater ikke skal betale til et meget upopulært teater, for at sige det sådan. Hvis det er inden for samme scene, man vælger nogle kassesucceser på den ene side og nogle mindre kassesucceser på den anden side, så kan vi intet have imod det. Men leveringen fra ét meget populært teater over til et andet ser vi ikke som særlig rimelig.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Det var dog et dejligt indlæg, hr. Per Stig Møller havde. Der kunne vi jo eventuelt spare en bunke eftermiddagskopper i Kulturministeriet, for det var da et forligsgrundlag.

Det var et udmærket udgangspunkt, hvis vi nu sagde, at vi kun tog de paragraffer med i ministerens forslag, hvor man formindsker tilskuddene, og lod være med at tage de paragraffer, hvor man forøger tilskuddene. Så havde vi da et forslag, der bestemt ikke var ideelt, men som da nok kunne samle flertal her i Folketinget under alle omstændigheder. Så den løsning vil da være ganske aldeles fortrinlig.

Vi kunne måske endda få Socialdemokratiet med efter det sidste indlæg, der kom fra Socialdemokraterne om, at det, det gælder om, det er denne solidaritet, så det man tjener på gyngerne, det sætter man til på karrusellerne, altså fuldstændig, som man gør i den private sektor. Hvis man altså har opført Charleys Tante, eller hvad der nu kan fænge, så kan man tage nogle virkelig gode lødige stykker, der måske, om man så må sige, ikke får folk til at klappe i hænderne i SF's hovedbestyrelse eller andre magtcentre, men som på den anden side virkelig får de synspunkter frem, som nu er totalt forvist fra de danske teatre, de danske film, de danske elektroniske medier, de danske trykte medier; fordi det er SF-ånden fra 68, der sidder på alle disse forskellige foretagender. Det ville blive resultatet, hvis man sørger for at fjerne den giftpestbacille, som skatteydertilskud til teaterverdenen og kulturlivet i det hele taget er.

Det er dræbende for dansk kulturs fremtid, at vi fik et kulturministerium, og at det stadig eksisterer her efter mere end 30 års forløb. Derfor tror jeg, der var gode oplæg til forlig i de indlæg, der kom fra de to store partier her i salen.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg kunne godt lide at vide, hvorfor SF's hovedbestyrelse nu også skal blandes ind i denne diskussion, men jeg synes, at hr. Glistrup skulle prøve at gå i teatret alle de gange, jeg går der, for at se, hvad det egentlig er for nogle stykker, jeg ser, og konstatere, hvor varieret udbudet er i dansk teater. Jeg har aldrig mødt ret mange af hr. Glistrups fæller i teatret, når jeg har været der. Jeg er der ofte; men det kan selvfølgelig være, at de kommer den ene gang, hvor jeg ikke er til stede.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Nu kender jeg selvfølgelig heller ikke fru Ingerlise Koefoeds dagbog eller aftenbog, så jeg kan vide, hvor hun går, men jeg skal garantere hende for, at i hvert tilfælde i de sidste 44 år har jeg set en meget, meget stor del af, hvad der er blevet opført både på københavnske teatre og på teatre i provinsen. Jeg har i hvert tilfælde de sidste 44 år fra sæson til sæson kunnet følge den dalende kurve i takt med, at statsmaskineriet har kunnet få skovlen ind under det, der virkelig er de udfordrende kulturelle budskaber. Det er jo sunket mere og mere ned i ligegyldighed og ensidig missionering for for længst forladte synspunkter fra studenteroprørets dage, og det er ulideligt at skulle leve op til det høflighedskrav, vi har i min generation, at når vi er kommet i teatret, så ser vi samtlige akter og går ikke hjem i pausen, men følger virkelig med i, hvad der sker i teatret. Og jeg tror ikke, der er nogen, der kan betvivle, at dansk teater anno 1989 er meget, meget dårligere end dansk teater anno 1945 eller 1948 eller 1952.

Der har været en stadig faldende kurve, og det, der holder teatret oppe, det er, at der stadig er nogle fra – for nu at gentage hans navn – Holger Gabrielsens elevskole i sin tid, hvor man lærte disciplin. Nu kommer de ind og slynger nogenlunde ligegyldigt en replik ud, og man har indtryk af, at det rager dem en bajer, hvad der sker, bare de kan komme ud ved kassen og hæve deres løn og deres tilskud og hyle op om, at de skal – og så skulle man bande på en måde, som man ikke må fra Folketingets talerstol – have raget til sig.

[Glistrup]

Interessen for kulturen er i den grad svindende med de generationer, vi møder på scenerne i øjeblikket, og det er den omstændighed, at man har lavet alle disse forfærdelige statstilskud, der har ødelagt dansk teater. Det kan jeg i hvert fald som sandhedsvidne og hyppig teatergænger over hele landet, både i hovedstad og i provins, bevidne. Sådan er udviklingen desværre.

Jeg respekterer både Poul Reumert og Clara Pontoppidan og Elith Pio og Holger Gabrielsen osv., men de er jo døde, og med dem er dansk teaterkultur døende.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg skal begynde med at erklære mig enig med hr. Duetoft og andre ordførere, som har understreget det vigtige i at have et levende teater netop i disse år, hvor vi bliver udsat for et sandt bombardement af tv-tilbud, billige video-programmer osv., passiviserende pseudounderholdning, som alt for mange bruger tid på i stedet for at gå i et teater, hvor man kunne opleve tingene på en mere virkelighedsnær og levende måde. Jo, det er virkelig nødvendigt med et levende teater netop i disse tider.

Det er da også Kristeligt Folkepartis kulturpolitik at støtte teaterdrift. Det er vigtigt med et kvalitetsteater med mangfoldighed, med geografisk spredning. Ja, der skal være teater for børn og for unge, der skal være mulighed for uddannelse og udvikling på området. Det er afgørende for dansk kulturliv, at teatret ser kritisk på samfundsforholdene, at det behandler almenmenneskelige problemstillinger, at det giver os kunstneriske oplevelser.

Men Kristeligt Folkeparti er måske ikke altid blevet opfattet som det mest teatervenlige parti, og det er da heller ikke nogen hemmelighed, at visse teatre, specielt visse egnsteatre, efter vor mening ikke altid har levet op til et naturligt alsidighedskrav. Men en kritisk holdning til visse scener udelukker bestemt ikke en grundlæggende positiv holdning til et godt kulturtilbud til landets borgere i form af teatervirksomhed.

Og så til det foreliggende lovforslag. Vi kan tilslutte os hovedtankerne i forslaget. Vi er enige i, at tiden ikke er til at bevilge flere penge på dette område, ja, vi vil endda sige, at det faktisk er flot at opretholde dette niveau rent tilskudsmæssigt i en tid, hvor der bliver skåret dybt i mange andre områder, der er finansieret af statsmidler.

Vi er enige i, at det er udmærket med en omfordeling, således at vi får fremmet en decentral struktur, at vi gennem flere midler til de turnerende teatre får mulighed for at få teatret ud i landets kroge, ud til hele befolkningen, uanset hvor i landet man bor. Derfor skal der selvfølgelig flyttes nogle penge, og det bliver på bekostning af visse egnsteatre, og det behøver dansk teater som helhed betragtet jo ikke at tage skade af på længere sigt.

Dog gør det os lidt ondt, at et par egnsteatre, som vi er specielt positivt indstillet over for, er truet. Der er altså et forhold dér, vi vil kigge lidt nærmere på under udvalgsbehandlingen, uden at jeg her skal sætte navn på de pågældende teatre.

Den automatiske tilskudsdekning falder bort, og det finder vi også i orden. Den ordning har vist i visse tilfælde styrket kreativiteten lidt rigeligt i tilskudsmæssig henseende, så vi synes, det er udmærket, at denne automatiske tilskudsdekning falder bort. Det vil så i mange tilfælde betyde en øget brugerbetaling, og det kan heller ikke afskrække os. På samme måde vil det også betyde, at visse kommuner og amtskommuner bliver tvunget til at tage stilling til, om de vil yde tilskud og i givet fald holde liv i et egnsteater; denne lokale afgørelse har vi heller ikke noget imod.

Jeg skal bare til sidst sige, at vi er specielt positive over for tanken om turnerende teater for børn. Det er vigtigt, at børn også ude omkring i landets afkroge eller yderdistrikter bliver konfronteret med teatret på et tidligt tidspunkt, så specielt det omrejsende børneteater er vi positive over for.

Vi vil medvirke til en positiv udvalgsbehandling, og det samme gælder lovforslag nr. L 199.

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg skal allerførst takke for de næsten usædvanlig mange positive betragtninger, der har været om elementerne i det fremsatte lovforslag. Når jeg siger »usædvanlig mange«, så hænger det jo sammen med, at man i den seneste tid har fået indtryk af, at dette lovforslag i alle henseender kunne kritiseres og ikke var brugbart.

Sandheden er, synes jeg, når man har lyttet til debatten her, at forslaget rummer så mange positive elementer, at det må kunne danne grundlag for de senere forhandlinger, som skal

[Kulturministeren]

ende i en vedtagelse af forslaget. Jeg lyttede mig frem til, at faktisk alle ordførere på nær én var positivt indstillet over for en række af lovforslagets elementer.

Jeg er også opmærksom på, at visse ordførere, specielt for Socialdemokratiet og SF, har betæneligheder ved den omprioritering og omfordeling, som finder sted inden for det samlede statslige teaterbudget.

Inden jeg giver nogle konkrete kommentarer til de enkelte ordførere, er der et par almene betragtninger, jeg gerne vil gøre gældende.

Jeg kunne tage udgangspunkt i det, som fru Ingerlise Koefoed sagde. Overvejelserne omkring en ny teaterlov blev indledt allerede i 1979, men fik altså først virkning i 1989, men jeg må så notere som minister på området, at det ikke er mig, der i større grad har forsinket processen, idet jeg inden for mindre end et halvt år, tror jeg rolig jeg kan sige, har fremsat et forslag til Folketinget. Jeg kan såmænd også godt sige, at forslaget ville være fremkommet tidligere, hvis man i det storkøbenhavnske område i forbindelse med Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene havde kunnet fremsætte et brugbart forslag, og meget gerne et forslag, der var enighed om, men det er jo ikke lykkedes.

Men nu ligger der altså et forslag, som bl.a. bygger på teaterlovrevisionsudvalgets betænkning. Forslaget bygger på den og på de synspunkter, som kom til udtryk i den teaterkonference, som vi i Kulturministeriet afholdt i november.

Ved den lejlighed sagde jeg til de mange repræsentanter for teaterlivet og for de kommunale og amtskommunale organisationer, at udgangspunktet ville være en uændret statslig ramme. Jeg var meget lydhør over for, hvordan man inden for denne ramme kunne indbygge nye elementer, som mange lagde vægt på kom med, og som jo i dag også er fremhævet som noget positivt i forslaget.

Desværre må jeg jo erkende, at der på den pågældende konference ingen tilkendegivelser, ingen forslag kom til, hvordan man inden for den givne ramme kunne lave en forbedret teaterlov, altså gå i gang med forslag til omprioriteringer. Der er heller ikke siden kommet nogen forslag. Det har selvfølgelig været en vanskelighed i forhold til teaterverdenen, og jeg har såmænd også i stille stunder ærgret mig lidt over det, men har så selv måttet gå i gang med et udkast, og nu ligger forslaget her.

Der er i lovforslaget lagt afgørende vægt på, at der sker en større geografisk spredning af teatertilbudene, og der er søgt en sikring af, at der er et væsentligt udbud af teater for børn og unge. Der er sikret en forbedring og udbygning af uddannelserne, og herudover er der en række andre forbedringer som nævnt af en række ordførere: Det Rejsende Landsteater i dets nye konstruktion med også et danse-teater, et børneteater, som er styrket, og amatørteatrene, hvor amatørerne har fået forbedrede vilkår.

Det, som er interessant i den debat, der er om omprioritering, er, at af de midler, der i dag stilles til rådighed for den samlede teatervirksomhed, nemlig 440 mio. kr., går 80 pct. af det statslige tilskud til de fire landsdelssceneområder: København, Århus, Ålborg og Odense. Det må give anledning til overvejelser hos alle, synes jeg, ud fra det centrale synspunkt, at den statslige overvejelse må sikre, at de statslige midler bliver rimeligt geografisk fordelt. Det sker ingenlunde.

Man skal også huske, når man er kritisk over for denne del af forslaget, at der jo i virkeligheden kun er tale om, at vi flytter ca. 7 mio. kr. fra disse landsdelssceneområder. Kun ca. 7 mio. kr. flyttes for dog at få påbegyndt en udvikling, der kan sikre en bedre geografisk spredning af teatertilbudene. Om det vil lykkes, afhænger dels af lovforslagets vedtagelse, men dels også af, i hvilken udstrækning man ude omkring lokalt vil engagere sig i en sådan udvikling. Det håber og tror jeg vil ske.

Jeg mener ikke, som det er udtrykt af så mange – måske mindre her i dag, men i høj grad i debatten i dagspressen – at der skulle være tale om en katastrofe for dansk teater. Det er proportionsforvrængning af dimensioner, og jeg synes også, det er at vise foragt for de mennesker, der nu engang har valgt at bo uden for landsdelsscenebyområderne. Så det er altså med velberåd hu, vi har forsøgt at sikre en bedre geografisk spredning af de statslige midler.

Til de enkelte ordførere vil jeg først sige til fru Hanne Andersen fra Socialdemokratiet – som jo var optaget af en række positive elementer – at det håber jeg kan føre til, at vi kan finde en fælles holdning til forslaget, når det endeligt skal vedtages.

Men fru Hanne Andersen havde også dels nogle spørgsmål og dels nogle kritiske bemærkninger. For det første er det jo også fru Hanne

[Kulturministeren]

Andersens problem at skaffe flere midler til teatervirksomhed. Regeringen har ikke nogen mulighed. Vi ser ikke, hvor der kan skaffes flere penge til teatervirksomhed i øjeblikket. Jeg vil også sige, at inden for Kulturministeriets område ville jeg ikke som minister for området, hvis der kom flere penge til ministeriet på dette tidspunkt, prioritere teatervirksomheden, hvor vigtig den end er. Jeg er ganske enig i mange af de fortræffelige synspunkter, som er fremført om teatervirksomhed og dens betydning; det har jeg også sagt lidt om i lovforslaget og fremsættelsestalen. Men hvis der var flere midler til rådighed på statsbudgettet, så er der andre områder inden for kulturlivet, som er mere trængende, måske mere nødlidende, end netop teaterområdet.

Jeg kan bekræfte de tal, som hr. Per Stig Møller nævnte tidligere i dag under debatten. Hvor der i Kulturministeriet i den sidste halve snes år har været en stigning i budgettet på godt 100 pct., så har teaterdelen af budgettet haft en stigning på 200 pct. Der er altså tale om, at dansk teatervirksomhed i hele dens brogede mangfoldighed har fået en høj prioritet på den måde, som Kulturministeriet har forvaltet midlerne, og som Folketinget selvfølgelig overordnet har bestemt. Derfor er det rimeligt i denne situation at sige, at teatervirksomheden må affinde sig med at skulle rummes inden for det nuværende budget.

Fru Hanne Andersen havde nogle enkelte punkter, hvor hun var mere end utilfreds. Fru Hanne Andersen sagde, at publikum rammes hårdt af den ændring, der sker i billetkøbsordningen og det statslige tilskud. Der må jeg altså minde om, at det betyder for de billigste billetter en forhøjelse af billetprisen på ca. 3 kr. og for de dyreste billetter en forhøjelse på ca. 9 kr. Det mener jeg ikke man på nogen måde kan sige rammer publikum hårdt, endnu mindre at det skulle være en katastrofe.

Tilbage er imidlertid, at disse beskedne forhøjelser af billetprisen som følge af et mindre statstilskud tilsammen kan være med til at finansiere nogle af de forbedringer, som vi i forslaget her lægger op til, og som jeg forstår vi stort set er meget enige om.

Fru Hanne Andersen var sammen med andre ordførere – det gælder i særlig grad fru Ingerlise Koefoed – usikker over for, hvordan ordningen skal være i det storkøbenhavnske område.

Det forstår jeg godt, jeg har den samme usikkerhed, og jeg må sige til fru Hanne Andersen, når hun siger, at ministeren ikke har gjort sit hjemmearbejde, at jeg mener faktisk, at det er adresseret forkert.

I den tid, hvor jeg har haft mulighed for at – skal vi sige det på den måde – blande mig en smule i diskussionen og i forarbejdet, har jeg forsøgt at gøre det, uden at vi i den korté tid – det drejer sig om få uger – har haft mulighed for at nå et resultat. Den Storkøbenhavnske Landsdels-scene har selv haft et par år til at prøve at skitsere en ny og bedre struktur for landsdels-scenen, men har jo ikke været i stand til at fremlægge et forslag, som man kunne skaffe enighed om, endsige et bæredygtigt flertal.

Det har selvfølgelig været interessant og en lille smule tankevækkende, at heller ikke teaterverdenen selv, som har ønsket at gå ind i en debat om disse ting, har været i stand til at give et bud på, hvordan en fremtidig ordning i det storkøbenhavnske område skulle være. Det er synd for det storkøbenhavnske område og dets teatervirksomhed, og derfor forsøger jeg også i disse uger at medvirke – men mere kan det ikke blive – i en forhandling med de pågældende kommuner og deres repræsentanter til en løsning af det storkøbenhavnske teaterspørgsmål, så vi kunne få det frem og kende det, inden vi endeligt vedtager – forhåbentlig – dette forslag.

Jeg har ikke opgivet at finde en løsning, men det kræver jo i høj grad vilje og måske også mod fra dem, der har ansvaret i København, på Frederiksberg og i Københavns Amt. Jeg har forstået, at der også i dag er interesse for, at vi søger at inddrage 2 yderligere amter, nemlig Roskilde og Frederiksborg Amter, i den storkøbenhavnske teaterordning. Det er også fremført fra kommunal side, og jeg har indvilget i at tage kontakt til de pågældende amter i et forsøg på at drøfte, om der er mulighed for på et frivilligt grundlag at finde en fælles løsning på det spørgsmål. Hvis ikke, er det jo en sag, som man yderligere kan drøfte i Folketingets Kulturudvalg.

Hr. Per Stig Møller havde et enkelt spørgsmål, jeg vil kommentere – og jeg takker for de venlige bemærkninger om forslaget. Det var spørgsmålet, om de tre eller fire kunstarter på Det Kongelige Teater fortsat skal være under samme tag i det nuværende teater. Det spørgsmål er der jo ikke taget stilling til, men som det

[Kulturministeren]

fremgår af bemærkningerne, er vi indstillet på i overensstemmelse med tidligere forarbejder endnu en gang at se på, om det er en hensigtsmæssig måde også i fremtiden at få Det Kongelige Teater til at fungere på, at man har alle tre eller fire kunstarter under samme tag.

Det arbejde, der er i gang omkring det spørgsmål, må vi selvfølgelig afvente. Jeg skal ikke tage stilling til det på dette tidspunkt, det får vi lejlighed til senere.

Fru Ingerlise Koefoed havde, synes jeg, mange venlige bemærkninger om elementerne i lovforslaget, mange plusser for at bruge fru Ingerlise Koefoeds eget udtryk, og det takker jeg for.

Fru Ingerlise Koefoed havde også betænkeligheder. Hun sagde, at der er tale om, at vi sletter egnsteatrene – jeg tror, udtrykket faldt sådan – i landsdelssceneområderne, hvad vi jo altså ikke gør i forslaget. Det er rigtigt, at i det statstilskud, der vil være til rådighed i landsdelssceneområderne, vil der ske en begrænsning på ca. 7 mio. kr., men der vil stadig være små 10 mio. kr. til rådighed til egnsteatervirksomhed i landsdelssceneområderne. Det er mit håb, at Teaterrådet, som nu får en opgave med at fordele disse midler også efter instruktioner, hvor man må sikre geografiske hensyn, alsidighedshensyn og kvalitetshensyn, kan administrere det på en rimelig og fornuftig måde.

Jeg forstår godt, at der er kritik af den del af forslaget, og jeg forstår meget vel, at nogle af de egnsteatre, som nu føler sig usikre på, hvilken fremtid der tegner sig for dem, er kritiske over for den del af det. Det er meget forståeligt. Jeg er også indstillet på at debattere denne del af det, men hvis man overhovedet vil gøre noget for at flytte midler for at sikre den geografiske spredning, så er det altså her, der er en mulighed.

Jeg har aldrig forestillet mig, at egnsteaterordningen skulle udformes eller udvikle sig på en sådan måde, at langt hovedparten af egnsteatrene, 23 ud af 31, skulle ligge næsten i tæt ring omkring landsdelsscenerne, dog med enkelte egnsteatre placeret mere geografisk yderligt. Egnsteaterordningen synes jeg først og fremmest har det formål netop at give tilbud ude omkring i samfundet, hvor man ikke har de samme teater tilbud, som man har i landsdelsscenebyerne.

Jeg tror på, at det vil være muligt at finde en god udgang på denne sag. Jeg har også en tro på, at hvor egnsteatrene i lokalområderne spiller en betydelig rolle i den lokale kulturpolitik, vil der være kommunalpolitisk interesse for at sikre også sådanne teatre en fremtid.

Jeg var glad for, at fru Ingerlise Koefoed sagde, at hvis det ikke var muligt at skaffe flere penge – og det er selvfølgelig helt legalt at forsøge det – til dette lovforslags realisering, så ville SF overveje andre prioriteringer. Fru Ingerlise Koefoed nævnte også nogle eksempler: Det Kongelige Teater, Det Rejsende Landsteater osv. Der er hertil kun at sige, at også regeringen er indstillet på at forhandle med henblik på at finde en fælles løsning. Der kan selvfølgelig være andre gode måder at prioritere på end lige bestemt den, der er lagt frem i lovforslaget, selv om jeg synes, at der er en god balance og harmoni.

Hr. Povl Brøndsted gav tilslutning til – og var vist den eneste, der nævnte det – at Tilsynsrådet nedlægges i forbindelse med, at Det Kongelige Teater nu kommer ind under denne lov, men siger, at så mangler der på en eller anden måde alligevel et folkeligt organ eller en folkelig tilknytning. Det kan vi naturligvis overveje nærmere i det videre arbejde.

Jeg vil godt her minde om, at Det Kongelige Teater under den nye ledelse har indgået en samarbejdsaftale med Udviklingscentret for Folkeoplysning og Voksenundervisning, som ligger i samme gade, Tordenskjoldsgade. Jeg ser nogle fremtidsmuligheder her netop i retning af at skabe en bedre kontakt til det folkelige, end det måske har været muligt under den nuværende ordning med Tilsynsrådet.

Til hr. Glistrup – men måske også lige så meget til teaterfolket – må jeg jo sige, at hvis hr. Glistrup i denne sag var et sandhedsvidne, så var hr. Glistrup jo teaterverdenens redningsmand, når han siger, at dette lovforslag medfører, at vi i løbet af få år vil se milliarder, som det udtryktes, blive tilført teaterverdenen.

Hertil er selvfølgelig kun at sige, at i forhold til mine beregninger må det komme an på en prøve, hvem der har ret. Jeg mener, at hr. Glistrup er aldeles ude på overdrevet. Der er intet hold i de synspunkter, som hr. Glistrup er fremkommet med her.

Jeg har til gengæld forståelse for, at andre ordførere ikke fuldt ud har kunnet overskue de

[Kulturministeren]

fremlagte tal og beregninger, og jeg er naturligvis indstillet på under udvalgsarbejdet at uddybe, hvad der måtte ønskes. Men hr. Glistrups drømmemilliarder har intet med dette forslag at gøre.

Til hr. Duetoft og til hr. Lysholm Christensen vil jeg sige tak for stort set tilslutning til det foreliggende forslag. Jeg er opmærksom på, at der var enkelte områder, hvor man havde behov for at drøfte spørgsmål, hr. Duetoft, specielt når det gjaldt abonnementsordningens udformning. Det er klart, at den kan udformes på en anden måde, end det hidtil har været tilfældet, og anderledes, end forslaget her lægger op til. Lad os se nærmere på det også under udvalgsarbejdet.

Hr. Duetoft kom med nogle bemærkninger om det, han kaldte populærteatret, og fandt, at det var faldet i unåde i den almindelige debat. Hertil har jeg bare behov for at sige, at jeg synes, det er vigtigt, at vi sikrer et alsidigt teater-tilbud, der også rummer et populært repertoire, men at der også er mulighed for eksperimenterende virksomhed, for danseteater, for opera, og hvad der i det hele taget rører sig i teaterverdenen.

Jeg må afsluttende sige, at i det udvalgsarbejde, der forestår, og som jeg håber kan gå rimeligt hurtigt af hensyn til behovet i teaterverdenen for at få en afklaring, er jeg indstillet på selvfølgelig at medvirke i den udstrækning, udvalget har behov derfor. Jeg håber på, at det er muligt i løbet af en kortere periode at tilvejebringe et flertal for det foreliggende forslag.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil takke ministeren for at nævne mulighederne for forhandlinger om dette forslag. Det er klart, at det er vi i SF også meget interesseret i, og vi kommer gerne til forhandlinger, hvis vi bliver indbudt til det. Jeg har nogenlunde redegjort for de tanker og ideer, vi har om, hvordan man kunne prioritere i forslaget på en lidt anden måde end ministerens.

Jeg vil også sige om det sidste, ministeren sagde, at vi har været betænkelige ved, at vi har fået forslaget så sent frem, fordi det er et meget stort forslag og et meget stort område at skulle blive færdig med i løbet af de par måneder, der er til vores rådighed. SF vil selvfølgelig arbejde positivt på, at det sker, men jeg synes bare, det er vanskeligt her i dag at sikre, at vi vil kunne blive færdige.

Så vil jeg godt tage afstand fra den nedvurdering, der er sket fra nogles og især en enkelt ordførers side, af alle de mennesker, som arbejder meget flittigt, meget målbevidst og meget optaget i teatret. Jeg tror ikke på, at der spilles ret meget teater i Danmark, som ingen gider se. Jeg tror i virkeligheden slet ikke, der spilles noget, som ingen mennesker gider se. Der bliver arbejdet meget seriøst både på det mere etablerede og i det nyskabende teater. At der en gang imellem er noget, der ikke lykkes helt, er da klart. Der er også meget i det politiske liv, der ikke lykkes os, lige meget hvor meget umage vi gør os.

Jeg vil godt have sagt et par ord om uddannelserne. Jeg er tilfreds med, at der bliver mulighed for en forsøgsordning med uddannelse af teaterteknikere. Det har man ventet på længe. Jeg ser også, at der er mulighed for en uddannelse for dramatikere, men jeg ville meget gerne have knyttet den til Statens Teaterskole. Jeg mener også, at det er meget vigtigt at gøre meget ud af efteruddannelserne, fordi vi har mange folk, ikke mindst på de små teatre, der ikke har haft tid og mulighed for at få den efteruddannelse, som de så meget har ønsket.

Derudover ønsker jeg selvfølgelig, at vi endnu en gang vurderer muligheden for at skaffe Statens Teaterskole, som arbejder under kummerlige boligforhold, en elevscene.

Jeg beklager i øvrigt, at jeg – på grund af hr. Glistrups provokationer måske – lod mig forlede til at udtale mig om, hvad jeg selv bryder mig om af teater, for det er faktisk min mening, at politikere ikke med deres egen smag og deres egen mening skal gå ind og bestemme noget om indholdet i teatrene.

Den holdning præger det forslag, som vi i SF har fremsat til en ny teaterordning for hovedstadsområdet. Vi mener ligesom ministeren, at Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene skal ophæves. Vi ønsker, at de enkelte teatre skal være selvstændige, men vi ønsker en samordning, hvor ikke bare Københavns Kommune, Københavns Amt og Frederiksberg Kommune går ind, men hvor der nedsættes et teaterudvalg for hele hovedstadsområdet – et teaterudvalg bestående af politikere; det er det eneste sted i hovedstadsrådets teaterverden, vi vil have politikerne direkte ind. De skal ikke bestemme indholdet, men udstikke de økonomiske rammer.

[Ingerlise Koefoed]

Indholdet skal afgøres af et teaterråd for hovedstadsområdet og af de enkelte teaterbestyrelser, og ingen af disse steder skal der kunne sidde mennesker, der sidder i amtsråd eller i kommunalbestyrelser.

Vi ønsker, at der i hovedstadsområdet skal være mulighed for en fri scene. Vi ønsker, at Østre Gasværk skal inddrages meget mere aktivt og dagligt i hovedstadsområdets teaterliv – ikke mindst til dans og musikdramatik og til udenlandsk turnéteater. Endelig ønsker vi selvfølgelig også, at hele hovedstadsområdet skal have de samme tilskud, som landsdelsscenerne i det øvrige amt får, nemlig 50 pct.'s tilskud fra staten, sådan som det hidtil har været muligt for landsdelsscenerne.

Glistrup (FP):

Snart er der gået en snes år, siden fremskridtsbevægelsen blev aktør på den danske politiske scene, og dér har vi selvfølgelig som en af vore opgaver måttet bedømme de sandsynlige konsekvenser af de forslag, der er blevet stillet fra forskellige politiske partiers side. Hvis man slår tilbage, vil man kunne se, at vore vurderinger af deres virkninger på den pågældende sektor inden for det offentlige har vist sig at passe præcis, til trods for at et utal af ministre har stået på denne talerstol og sagt, det er drømmemilliarder, sådan som kulturministeren gjorde det her. I de syv år, der snart er gået siden den nuværende regerings tiltræden, har vi oplevet, at den offentlige sektor er eksploderet, ikke mindst på Kulturministeriets område og ikke mindst inden for teatersektoren; ministeren bekræftede selv tallene 100 pct. og 200 pct.

Derfor tror jeg, ministeren skulle være lidt forsigtig med – som sine forgængere – at kalde det drømmemilliarder, når det hver gang har vist sig, at Fremskridtspartiet har fået ret i sine forudsigelser.

Men tidstypisk – og typisk for denne debat fra de syv gammeltænkende partier her – var det, at ministeren siger: Hvis Fremskridtspartiet virkelig har ret, vil de jo være dansk teaters redningsmænd, for ministeren opfatter det på den måde, at dansk teater reddes, hvis det bliver sovset ind i tilstrækkelig mange hundreder af milliarder, hundreder af millioner kroner og milliarder kroner i øgede skatteydertilskud, og det er dér, vejene skilles.

Vi mener ikke, at debatten er rigtig. I debatten har man lagt afgørende vægt på, hvad der ønskes af skuespillernes fagforening, dramatikerne fagforening og andre scenearbejders fagforeninger, men ikke på det, der efter vores mening er det væsentlige i en lødig teatersituation, nemlig hensynet til forbrugeren, til publikum. Det er slet ikke det, der har været talt om. Tilskuddene skal gå til alle dem, der har deres interesseorganisations indflydelse, og det er det, man har talt om.

Det er bl.a. typisk, at Danmarks to største teatre – Radioteatret, TV-Teatret – overhovedet ikke har været inde i billedet, til trods for at det nok er noget, der tilfredsstiller publikums behov i ganske eventyrlig grad, når vi nu forhåbentlig får et rigt udbud af privatdrevne radiostationer og privatdrevne tv-stationer, så vi kan vende tilbage til Radioteatret, som vi kendte det i 1930'erne, 1940'erne, 1950'erne, og tilbage til TV-Teatret, som vi kendte det i Leif Panduros storhedsår i 1960'erne. Så får vi virkelige teateroplevelser. At der desværre er sket en degenerering af dem, der driver Danmarks Radio, TV 1 og TV 2, og hvad de andre statsinstitutioner hedder, er noget andet, men vi ved, at vi kan vende tilbage til ordentlige forhold.

Hr. Duetoft siger, at en del af teateroplevelsen er, at man i pausen ude i foyeren kommer sammen og kan tale om, hvorvidt naboens kone er blevet skilt, eller hvad det nu var, der blev udtrykt som det væsentlige ved teateroplevelsen. Men vi har efterhånden groende op i Danmark med de arbejdstidsforkortelser, vi har oplevet, og med den udvikling, der er sket i retning af bedre skoleuddannelse osv., en række amatørteatre, der supplerer det professionelle teater, som vi får via de elektroniske medier, på den allerbedste og allermest fremragende måde ved, at de i teaterforeninger meget ofte laver ting med lokalt islæt, og hvor de ikke drømmer om at søge en øre i tilskud, men hvor de faktisk morer sig, så de med glæde betaler et kæmpe-mæssigt kontingent og ofrer i massevis af deres aftener på at deltage selv og være med til at lave teater, og hvor forsamlingshuset fyldes af deres venner og familie og bekendte osv., når forestillingen kører. Det er på den måde, dansk teater klares, med selvhjulpne privatteatre, med alle de mange lokal-tv-teatre og lokalradioteatre, som vi nu forventer at få med de 38 muligheder på tv-skærmen osv., kombineret med den per-

[Glistrup]

sonlige interesse. Man drømmer ikke om at gå på socialkontoret, sådan som situationen desværre er for de teatre, vi har drøftet nu, som kun er interesseret i, hvor meget de kan malke skatteyderne for på socialkontoret. Teaterlødighed er en by, en mose i Sibirien, for dem. Det er den triste sandhed om denne debat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsten):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 210:

Forslag til lov om ændring af lov om biblioteksafgift.

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).
(Fremsat 15/2 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Qvist Jørgensen (S):**

Trods en snart meget gammel politisk enighed om, at også andre end eneforfattere skulle kunne få del i biblioteksafgiften, og til trods for at der nu ligger en velgennemarbejdet betænkning med klare og velargumenterede forslag til, hvorledes modellen kan bygges op, så kommer kulturministeren med et lovforslag, der lægger op til, at den tidligere vedtagne revision skal udskydes i foreløbig 1 år. Jeg minder om, at det faktisk har været et ønske siden 1982, og at der er tale om en endelig vedtagelse fra juni 1986.

Ministeren gør gældende, at – og jeg citerer fra lovforslaget:

»Det er ikke mindst de økonomiske konsekvenser og finansieringsmuligheder samt forslaget om administrative ændringer, der må

overvejes og drøftes grundigt, før loven ændres.«

Betyder det, hr. minister, på almindeligt dansk, at ministeren siger: Jeg har ikke penge og kan ikke – eller måske nærmere vil ikke – skaffe dem, idet jeg går ud fra, at ministeren er enig med bl.a. sine partifæller, der har været blandt de ivrigste fortalere for, at især flere forfattere på samme værk, men også oversættere, illustratorer osv. osv., skulle have del i biblioteksafgiften og ikke bare spises af med en pulje på 30.000 kr. ét sted og en anden lille bitte pulje et andet sted, men altså have en ligeværdig adgang til også at få del i biblioteksafgiften.

Jeg vil godt understrege, at jeg med det, jeg nu siger, ikke giver et tilsagn om at udsætte revisionen 1 år, men jeg må alligevel have at vide af ministeren, om vi kan forvente, at ministeren om 1 år har sikret pengene.

Jeg må også spørge ministeren direkte: Er kulturministerens eget forslag om at nedlægge Bibliotekstilsynet, således som det jo fremgår af afbureaukratiseringsrapporten, medvirkende til udskydelsesforslaget? Dette spørgsmål har naturligvis sin baggrund i betænkning nr. 1148 fra 1988, hvor ganske vist et mindretal var inde på, at Bibliotekstilsynet fortsat kunne indsamle de fornødne oplysninger, bearbejde disse og foretage udbetalinger i løbet af 1989, således som det fremgår af betænkningen, side 44 nederst. Denne løsning forekommer jo at være nemmest at gå til, men det støder jo uægtelig mod nedlæggelsesforslaget vedrørende Bibliotekstilsynet.

Altså står tilbage – hvad også fremgår som et flertals indstilling i betænkningen – at få oprettet et BAO. Og BAO står for Biblioteksafgiftsorganisationen, har jeg forstået. Det er alene kulturministerens ansvar, at denne organisation ikke er oprettet. Ligeledes er det alene ministerens ansvar, at der ikke er afsat de fornødne formentlig 24 mio. kr. på finansloven for i år, således at ordningen kunne komme i gang i år som forventet af såvel udvalget bag betænkningen som af flere partier her i Folketinget.

Der er ikke fra Socialdemokratiets side noget som helst tilsagn om medvirken til udsættelse her ved førstebehandlingen. Vi vil ganske nøje vurdere de øvrige partiers stillingtagen. Det kan meget vil tænkes, at ministeren får travlt, travlt med at finde penge og travlt med at oprette en formidlingsorganisation.